

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA TEXTILNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Liberec 28. 5. 2009

Gžanová Veronika

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ

NA ZAČÁTKU BYLA TEČKA

AT THE START WAS A DOT

Autor:

Veronika Gžanová

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. art. Radka Valentin

Konzultant:

Mgr. Heger Jan

V Liberci 26. 5. 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená *diplomová (bakalářská)* práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. O právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

Souhlasím s umístěním *diplomové (bakalářské)* práce v Univerzitní knihovně TUL.

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou diplomovou (*bakalářskou*) práci se plně vztahuje zákon č.121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé diplomové (*bakalářské*) práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé diplomové (*bakalářské*) práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom toho, že užít své diplomové (*bakalářské*) práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše).

podpis

ABSTRAKT

V teoretické části se práce zabývá historií, materiály a vazbou ložního prádla. Jsou zde uvedeny lidové techniky, na které by se nemělo zapomínat, neboť se vytrácí z našich domácností. Cílem mé Bakalářské práce bylo navrhnout komplet bytových textilií. Na závěr je prezentováno vytvořené ložní prádlo na dvojlůžko, vytvořené ze saténu.

ABSTRACT

The theoretical part of this presentation is about history, materials and bedclothes structure. There are stated folk techniques at what have not been forgotten because these techniques are disappearing from our households. Main point of this presentation was concept of housing textiles. At the end is presented created bedclothes for double bed which is made from satin.

Klíčová slova

ložní prádlo, digitální tisk, historie, desén, tečka

Keywords

bedclothes, digital print, history, design, dot

Obsah

1. ÚVOD.....	9
2. HISTORIE LOŽNÍHO PRÁDLA.....	10
3. POUŽÍVANÉ LIDOVÉ TECHNIKY PRO LOŽNÍ PRÁDLO V ČESKÉ REPUBLICE.....	14
3.1 CHARAKTERISTIKA KANAFASU A JEHO HISTORIE	14
3.2 MODROTISK.....	15
3.3 SPÁNEK A VOLENÍ BAREV DO LOŽNICE	16
3.3.1 Spánek	16
3.3.2 Jak na nás působí barvy v interiéru.....	17
3.4 MATERIÁLY VHODNÉ PRO LOŽNÍ PRÁDLO.....	19
3.5 LOŽNÍ PRÁDLO	20
3.6 VAZBY TKANIN	21
3.6.1. Plátňová vazba	21
3.6.2. Keprová vazba.....	21
3.6.3. Atlasová vazba.....	22
3.7 DEZÉNY	23
3.8 ÚDRŽBA.....	24
4. NÁVRH A REALIZACE.....	25
4.1 INSPIRACE	25
4.2 YAYOI KUSAMA.....	26
4.3 NÁVRHY VZORŮ	27
4.4 VÝSLEDNÉ ŠABLONY PRO TISK.....	30
4.6 POSTUP ŠITÍ.....	34
5. VÝSLEDEK.....	34
6. ZÁVĚR.....	37
7. ZDROJE INFORMACÍ	38
8. PŘÍLOHY.....	39
A OBSAH PŘILOŽENÉHO CD.....	39
B ZKUSEBNÍ TISKY.....	39
C BAREVNÉ KOMBINACE NÁVRHŮ.....	40

Seznam obrázků

obrázek č. 1 – konopí (na levé straně) a len (na pravé straně)	10
obrázek č. 2 - bavlna	11
obrázek č. 3 - plátňová vazba	21
obrázek č. 4 - keprová vazba	22
obrázek č. 5 - atlasová vazba	23
obrázek č. 6 - Yazoi Kusama	26
obrázek č. 7 - desény pro tisk	28
obrázek č. 8 - desény pro tisk	28
obrázek č. 9 – základní vzor	29
obrázek č. 10 - "paprsky"	30
obrázek č. 11- polštář	31
obrázek č. 12 - deka	31
obrázek č. 13 - přehoz přes postel	32
obrázek č. 14 - výsledný tisk ložního prádla	32
obrázek č. 15 - velkoplošná tiskárna	33
obrázek č. 16 - kalandr	33
obrázek č. 17 - ložní prádlo	35
obrázek č. 18 - ložní prádlo	35
obrázek č. 19 – přehoz na postel	36

1. ÚVOD

Spánek je z jednou z nejdůležitějších věcí v našem životě. Náš spánek je zrcadlem naší nálady. Pokud si nedopřejeme kvalitní spánek, naše emoce jsou velmi negativní. Ale pokud je to naopak, hned se nám zdá den krásnější. Proto bychom jej neměli zanedbávat a spíše si ho dopřávat plnými doušky.

Vytvořit bychom si měli takové prostředí, do něhož se budeme rádi vracet. Bude nás lákat zabořit se do úžasných peřin a snít. Budeme si dopřávat luxusu a pohodlí.

2. HISTORIE LOŽNÍHO PRÁDLA

Historie povlečení je stará jako lidstvo samo, zpočátku byly požívány zvířecí kůže, později s rozvojem využití rostlinných vláken a srsti již primitivní textilie. Nejstarší ložní prádlo se objevilo v době kolem 12 000 let př. n. l. v Mezopotámii a v Egyptě bylo vyrobené ze lnu. Proto dělá len jedno z nejstarších vláken, vedle vlny a konopí. Len a konopí (na obrázku č. 1) bylo na velmi dlouhou dobu, nejdůležitější rostlinná vlákna v Evropě.

obrázek č. 1 – konopí (na levé straně) a len (na pravé straně)

Také bavlněnou přízi, znali téměř ve stejné podobě již staří Egypťané. Je těžké určit, kdy lidé začali bavlnu (na obrázku č. 2) používat pro svou vlastní potřebu. V jeskyních v Mexiku byly nalezeny stopy po vláknech a bavlněných textiliích z doby okolo roku 7 000 př. n. l.

obrázek č. 2 - bavlna

Obecně se říká, že jako první začali bavlnu vyrábět Indové. O indických stromech, ze kterých se sbírá rouno jako z ovcí a tká se z něj velmi jemná příze, psal Hérodotos v 5. stol. př. n. l. Tato informace, upravená a přikrášlená, se proměnila v legendu, která říkala, že bavlna pochází z „ovečkových“ rostlin. V kalichách jejich květů měly žít malé ovečky s velmi jemnou vlnou. Rostliny se skláněly k zemi, aby se ovečky mohly pást na trávě rostoucí kolem. Když spásly všechnu travu, uschly a zůstalo po nich jemné rouno.

Naopak v Indii věřili, že bavlna je darem z nebes. Jedna z básní obsažených ve svaté knize „Rygweda“ hovoří o „nitkách v tkalcovském stavu“. Z nich byla stvořena lůžka bohů – díky spánku na měkkém lůžku byli pak k lidem laskavější.

V dávných dobách se lidé v Evropě oblékali do kůží ulovených zvířat. Později se materiálem používaným k výrobě oděvů staly vlna a len. Na Starý kontinent bavlnu v podobě jemného mušelínu přivezli v 10. století Arabové. Nazývali ji GUTUN – z tohoto slova vznikl anglický termín „cotton“, francouzský „coton“, španělský „algodon“ nebo italský „cotone“.

Ve 14. století se již bavlna pěstovala v okolí Středozemního moře. Odtud byla dovážena do Nizozemí, kde se z ní v továrnách – manufakturách – vyráběla příze a tkaly látky. Evropané producenti vlny a lnu se bránili přílivu nového materiálu. V první polovině 18. století byl v Anglii vydán zákaz výroby a zpracování a dokonce i obchodu s bavlněnými oděvy z důvodu ochrany domácí produkce vlny a lnu.

Když v roce 1492 Kryštof Kolumbus objevil Ameriku, našel bavlnu rostoucí na Bahamských ostrovech. Zjistil, že Indiáni s úspěchem používali bavlnu pro svou potřebu – perfektně se vyznali v předení, tkaní i barvení. Starobylé peruánské mumie byly ovinuty bavlněnou tkaninou a jejich barvy i struktura připomínaly materiály nalezené v egyptských pyramidách.

Podle historických zpráv španělští kolonisté začali pěstovat bavlnu již v roce 1556 na Floridě. Avšak textilní průmysl se v USA ve velkém měřítku rozvinul teprve až ke konci 18. století. Důležitý zvrat nastal, když Eli Whitney, vynalezl stroj na oddělování vláken od semen bavlny. Státy jihu – Alabama, Louisiana, Tennessee, Arkansas se staly přímo "dolem na bavlnu". Pěstování rýže a tabáku se stalo minulostí a místo toho bylo přivlečeno mnoho otroků pro práci na bavlněných plantážích. Bavlně se proto říká King Cotton nebo White Gold (bílé zlato). Již o 80 let později se pěstování bavlny stalo jednou z nejdůležitějších ekonomických aktivit prvních kolonistů v Novém světě. Od konce 15. století je bavlna všeobecně známa (v celém světě) a výrobky z ní hojně využívány k odívání. V roce 1764 byl v severozápadní Anglii uveden do provozu první stroj na spřádání příze, čímž došlo k rapidnímu nárůstu využití bavlny. Od roku 1793 díky vynálezu stroje na čištění bavlny při sklizni, který nahradil 50 až 100 dělníků, již nic nebránilo masovému využití tohoto vlákna. Již za první dva roky po zavedení strojní sklizně bavlny (jednoduché stroje poháněné člověkem nebo koňmi) vzrostla produkce bavlny ve Spojených státech 33x.

Přestože lidé znali bavlnu již před několika tisíci lety, klíčový význam pro textilní průmysl získala teprve v 19. století.

Na počátku středověku se začalo objevovat první kvalitní povlečení, které však vlastnily pouze bohaté rodiny a nejvyšší šlechta. Později se stalo ložní povlečení základní výbavou bohaté, šlechtické nevěsty, která toto věno přinášela do manželství. Teprve na přelomu 18. a 19. století se zavedením průmyslové výroby textilu se povlečení rozšířilo téměř mezi všechny vrstvy obyvatelstva.

V souvislosti se zakládáním měst a s rychlým bohatnutím měšťanů se postupně se užívání tohoto luxusu ve společnosti rozšiřovalo. Ložní prádlo začalo postupem času patřit nejen k základní výbavě nevěsty šlechtické, kterou přinášela do manželství, ale i nevěsty kupecké či řemeslnické a nakonec i selské. Se vznikem prvním tkalcovských manufaktur na konci 18. století a později, během 19. století, se zavedením průmyslové výroby textilu se nebyvale rozšířilo i používání ložního prádla ve všech vrstvách obyvatelstva, s výjimkou těch nejchudších - čeledínů a děveček na venkově (ti spávali na seně až hluboko do 20. století)

3. POUŽÍVANÉ LIDOVÉ TECHNIKY PRO LOŽNÍ PRÁDLO V ČESKÉ REPUBLICE

3.1 CHARAKTERISTIKA KANAFASU A JEHO HISTORIE

¹Kanafas můžeme charakterizovat dříve jako textil čistě užitkový, s tendencí k jednoduchosti a praktičnosti, jako tkaninu, sloužící člověku od slunce do slunce, ve dne při práci, v noci při odpočinku.

Nejstarší kanafas z období tzv. jednoduchého textilu se tkaly z domácích surovin, ručně spřádaného lnu, plátnovou vazbou se stejným pruhováním v osnově, v červené nebo modré barvě. Dostava měla hustotu 13 – 10 nití na 1 cm². Později při rozkvětu lidového tkalcovství, přistupuje k domácímu materiálu, kterým je nadále len, používání importované bavlny. V technickém zpracování se kombinuje len v osnově a bavlna v útku. Ve stadiu, kdy výrobu převzal průmysl, je již kanafas celo bavlněný.

Kanafasy, z kterých se šily povlaky na peřiny, polštáře a zvláštní druh spíše ozdobného prostěradel, byly pestře snované po osnově, tkaly se plátnovou vazbou s tradičním pruhováním v modré nebo červené. Ozdobné druhy ložního prádla se šily z kanafasu přetkávaných, které měli bílou osnovu v plátnové vazbě v útku vazebné efekty v atlasových nebo keprových pruzích v barvách červenomodrých, červenožlutých nebo červenočerných.

Kanafas může být vzorovaný v obou směrech - v osnově i útku. Tak jako se stará plátna a kanafasy nezachovaly, byly spotřebovány do poslední mrtě, takže jejich středověké originály nemáme, přesto se nám zachovaly jejich doklady v deskovém malířství ze 14. až 16. století, v iluminovaných rukopisech, na sochách i kolorovaných reliéfech. Také je známe z Itálie, Francie, Německa,

¹ Vojtěch Tikovský s redakční radou, *Kanafas* Umění a řemesla, Praha, 1962 s 105 – 106 ISSN 21787 - 1962

Rakouska, Holandska, Ruska, Maďarska. V 15. a 16. století se rozšířilo tkalcovství na našich vesnicích - podle Zikmunda Wintra si tehdy stěžovali mistři cechů, že na horách pracují tzv. „fušeři“, kteří kazí řemeslo. Nevyučení tkalci a tkadleny zhotovovali pro vlastní spotřebu tkaniny z lněné i konopné hrubé příze. Vznikl tehdy zřejmě i Kanafas, který v barevných pruzích a později i kostkách ovládl venkov a od 18. století celou Evropu.

3.2 MODROTISK

Jedná se o negativní tisk spočívající v zakrytí zvoleného vzoru nanesením tzv. Papu (tiskařské rezervy), která zabrání proniknutí barvy k textilu. Po pozdějším odstranění rezervy v kyselém roztoku se objevuje motiv v barvě podkladu.

²Od konce 18. století pronikal modrotisk do lidových krojů, jeho obliba vzrostla hlavně v 19. století. Pro některé oblasti jako např. Horácko nebo Valašsko se stal typickým materiálem.

V 19. století byla modrotiskařská dílna snad v každém malém městečku, ve 20. století jich začalo ubývat, dodnes jsou v Česku v provozu dílny v Olešnici a ve Strážnici.

Po pozdějším odstranění rezervy v kyselém roztoku se objevuje motiv v barvě podkladu.

Nanesení rezervy na plátno lze provádět různými způsoby. Nejčastěji tiskařskou formou či štětcem nebo razítky.

Postup výroby

Tkanina (100% Bavlina) se nejprve naškrobí, usuší a mandluje. Na takto připravenou tkaninu se dřevěnou formou nanáší rezerva.

² Arimo spol. s r.o. - www.arimo-modrotisk.cz

Formu je nutno k látce přikládat velmi pečlivě, jednak proto, aby se dobře obtiskla, jednak z hlediska řazení vedle sebe, neboť okraje motivů se nesmí překrývat ani tvořit mezery. Pro usnadnění tisku mají formy v rozích malé hřebíčky, které se přikládají vždy na obtisk z předchozího položení formy.

Modrotiskařské formy jsou dřevěné desky o rozměrech asi 25×30 cm. Skládají se ze dvou základních dílů: díl se vzorem, který je nejčastěji vyřezáván do hruškového dřeva a druhý díl s držadlem z nějakého měkkého dřeva, který je nalepen na díl se vzorem. Motivy nejstarších forem byly vyřezány pouze do dřeva. V průběhu 19. století se vzory začaly obohacovat o jemnější motivy, takže řezba byla doplňována různými nýtky, plíšky a hřebíčky z mosazi. Některé novější formy mají motiv vyroben pouze z mosazných plíšků, bez řezbářských prvků.

Po zaschnutí rezervy (popu) se tkanina barví za studena v lázni, jejímž základem je indigo.

Poslední fází výroby je důkladné praní, ustalování ve slabém roztoku kyseliny sírové, máchání, sušení a mandlování.

3.3 SPÁNEK A VOLENÍ BAREV DO LOŽNICE

3.3.1 Spánek

Neznám nikoho kdo by si neliboval v lenošení a ve spánku. Vždyť trávíme zhruba třetinu času svého života spánkem. Během něho čerpáme energii do dalšího dne a celkově si zregenerujeme organismus. Dokonce ovlivňuje náladu, soustředěnost, výkon v práci i chuť k jídlu, jsou ale spjaté také se zdravím, krásou a pohodou. Nedostatek spánku navíc vnímá náš mozek jako nedostatek potravy.

Kvalitu spánku ovlivňuje několik faktorů, z nichž nejpodstatnějšími je správný výběr postele, pohodlná matrace a v neposlední řadě příjemné povlečení, jelikož je celou noc v kontaktu s pokožkou těla. Nesmíme ani zapomínat na místnost, v které uléháme ke spánku. Objevila jsem spousty tabulek jaké barvy volit do ložnice. Např. Barvy - barvy v bytě

3.3.2 Jak na nás působí barvy v interiéru

Barvy jsou důležitou součástí našeho života, protože vnímání barev u nás může vyvolávat různé pocity a reakce. Abychom se v našem bytě či domě cítili dobře, měli bychom si vybrat také vhodnou barvu (vybírejte dle Feng-Shuei), kterou použijeme do svého interiéru.

Jinak na náš organismus působí barvy teplé, jinak barvy studené. Jedny nás povzbuzují k aktivitě, jiné uklidňují či dodávají energii.

Bílá

³Bílá barva nejlépe odráží světlo, dokáže opticky zvětšit daný prostor a dodat mu určitou lehkost, vzdušnost a čistotu. Vlastnosti bílé barvy oceníme zejména v malometrážních bytech. Neutrální bílou barvu můžeme vhodně kombinovat s širokou škálou dalších barev a jejich odstínů.

Modrá

Místnost, jejíž zdi, nábytek nebo doplňky jsou laděny do modré barvy, působí harmonickým a uklidňujícím dojmem. S převahou modré barvy se nejčastěji setkáme v ložnicích a místnostech určených k odpočinku, relaxaci a očištění. Světlé tóny modré na velkých plochách mohou působit chladně a je vhodné je vyvážit zařízením v interiéru v teplých barvách. K modré barvě dobře ladí žlutá, oranžová a červená.

³ eMagazín.CZ Dům a bydlení <http://www.chovatelka.cz/dum-a-bydleni-clanek/barvy-barvy-v-byte-13/>

Červená

Červená barva v přiměřeném množství povzbuzuje chuť k jídlu, zvyšuje výkonnost a dodává energii. Nejlépe se hodí do kuchyní, jídelen a na doplňcích i do obývacího pokoje nebo dětské herny. Příliš červené barvy dokáže zejména u lidí s psychickými poruchami a u choleriků vyvolat nesoustředěnost nebo dokonce agresivitu.

Zelená

Zelená barva je charakteristická jako barva rovnováhy, snižující nervové napětí. Nechte se inspirovat přírodou... Odstíny přecházející do žluté vyvolávají pocity svěžesti a lehkosti. Modrozelené odstíny naopak působí chladně.

Oranžová

Oranžová barva je mimořádně povzbuzující, podporuje zdravé prosazování, aktivní úsilí. Posiluje tělo, podporuje trávení, pomáhá překonávat citové ochromení a depresi. Je barvou radosti i moudrosti.

Růžová

Zklidňuje emoce, probouzí soucit, lásku, podporuje vnitřní čistotu, zahání hněv a pocity opuštěnosti. Na první pohled provokativní spojení protikladů, které však ve výsledku svého působení přináší neotřelé spojení barev a rovnováhu.

Je to velmi zajímavé ale myslím si, že volení barev není zaleženo na diktování, nebo doporučování ale na pocitu člověka. Jako by ukazoval svůj charakter. Připouštím, že někteří lidé nemají vkus, ale nikdo není dokonalý. Například já bych nedokázala spát v místnosti, která je namalována studenými odstíny. Zbožňuji teplé barvy. Musíte si v té místnosti libovat. Když máte špatnou náladu, je to první místnost, kam si zalezete. To je známka toho, že je to ta správná místnost, místnost spjatá s vaší osobností. Ložnice je jedna z nejdůležitějších místností v celém bytě. Tato místnost musí působit bezpečně, útulně ale hlavní aspekt je klidný spánek. Proto by designéři, kteří navrhují interiér, měl poznat osobu pro kterou je pokoj určen.

3.4 MATERIÁLY VHODNÉ PRO LOŽNÍ PRÁDLO

Ložní povlečení se vyrábí z různých druhů materiálů, z nichž jsou nepoužívanější přírodní materiály, nebo jejich směsi. Základním a tradičním materiálem je stoprocentní bavlna.

Rozdělení dle materiálu:

- bavlněné
- saténové
- krepové
- flanelové

3.4.1 Bavlněné

Bavlněné povlečení je tradiční a stále patří mezi nejžádanější materiály. Povlečení z bavlny je velmi příjemné na dotyk a doporučuje se prát při vyšších teplotách, jelikož se tím zvyšuje jeho hygieničnost.

3.4.2 Saténové

Saténové povlečení oceníme v letních měsících, jelikož pokožku příjemně chladí. Povlečení z tohoto materiálu není vhodné dávat do sušičky prádla. Lesklá povrchová úprava dodává povlečení luxusní vzhled.

3.4.3 Krepové

Krepové povlečení je čím dál tím více žádanější, a to zejména pro svoje přednosti – krep se nekrčí, tudíž jej po vyprání nemusíme žehlit. Menší náchylnost na mačkání je dána samotným krepovým efektem základní tkaniny. Povlečení se velmi snadno a dobře udržuje a má perfektní savé vlastnosti.

3.4.3 Flanelové

Flanelové povlečení je hřejivé, a tudíž je vhodné spíše pro zimní měsíce. Hustota flanelu lépe chrání přikrývku a polštář.

V současné době se stává módním materiálem pro výrobu ložního povlečení len, který byl hojně využíván v dřívějších dobách v chudých domácnostech. Dnešní lněné povlečení je oproti původnímu materiálu měkčí a s každým vypráním je jemnější. Vizáž lněného povlečení je neutrální, a tudíž je vhodné do každého interiéru.

3.5 LOŽNÍ PRÁDLO

Plní – li ložní prádlo v bytové architektuře uměleckou funkci, vzniká otázka, do jaké míry mají uměleckou povahu. Nesmíme zapomínat na to, že ložní prádlo bude především plnit užitnou zpořím. Musí splňovat podmínky zákazníka. Vhodné je navrhnout takové ložní prádlo, které lze velmi dobře

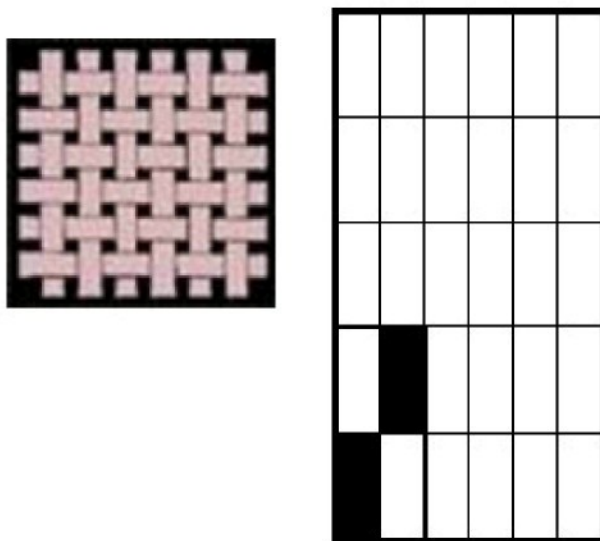
kombinovat s dalšími. Tím nám vznikají barevné varianty a hodí se do každého interiéru.

3.6 VAZBY TKANIN

Různorodost struktur je velmi podmíněna různými druhy vazeb. Díky křížení Osnovy útku vytváříme vazbu. Rozličné druhy vazeb základních (plátnové, keprové, atlasové) i odvozených a vazebných kombinací dávají vznik vždy novým variantám. Každá vazba vytváří typickou strukturu a texturu.

3.6.1. Plátnová vazba

⁴Plátnová vazba má střidu vazby 2/2 (tzn. 2 osnovní a 2 útkové niti), má nejhustší provázání osnovních a útkových nití. Je to nejjednodušší vazba. Často se používá jako výchozí vazba pro konstrukci vazeb složitějších. Odvozené vazby: ryps, ryps pravidelný, nepravidelný, šikmý, zpáteční, panama.

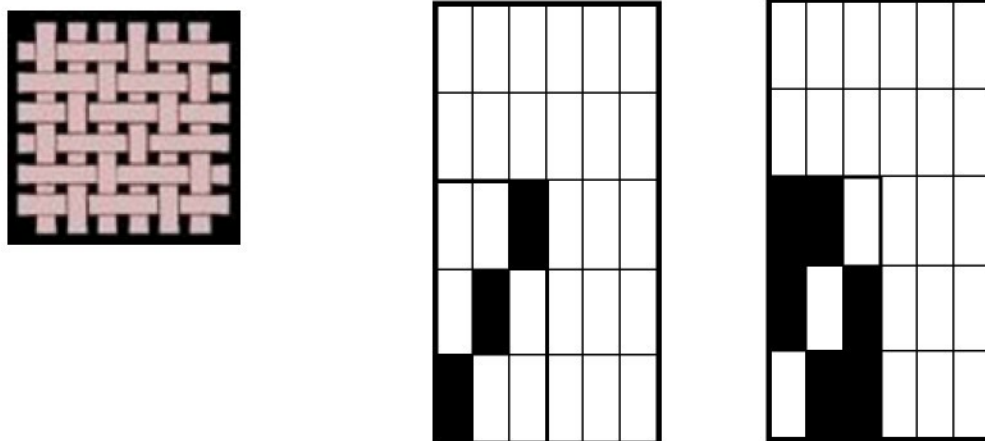
obrázek č. 3 - plátnová vazba

3.6.2. Keprová vazba

Nejmenší střída vazba 3/3 (tzn. 3 osnovní a 3 útkové niti). Keprové vazby vždy vytváří na tkanině šikmé řádky. Dříve se keprům všeobecně říkalo

⁴Ing. Hana Pařilová Textilní zbožíznalství vazby tkanin 2005 ISBN 80-7083-974-0

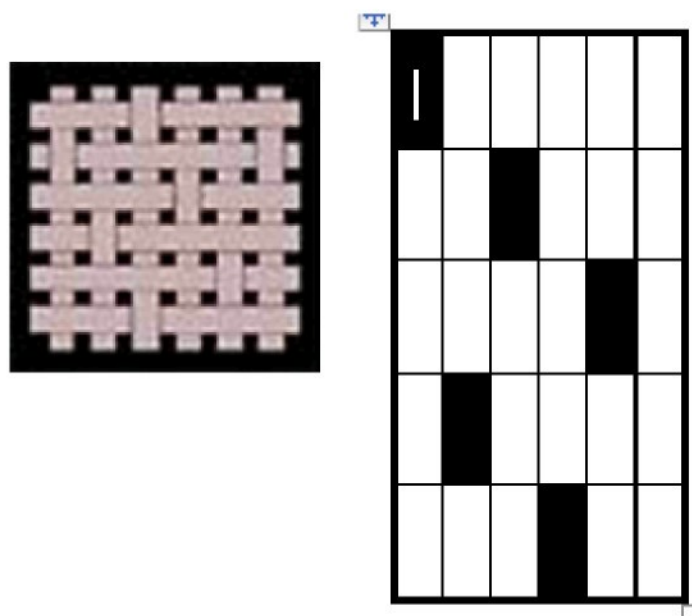
diagonální vazby. Kepry jsou osnovní a útkové podle toho, které vazné body ve střídě převažují. U keprů rozlišujeme také směr stoupání řádků na levý „S“ nebo pravý „Z“. Odvozené vazby: Osnovní kepr, cirkas, tyfl, lomený kepr, kepr hrotový, kepr křížový, kepr víceřádkový...

obrázek č. 4 - keprová vazba

3.6.3. Atlasová vazba

Nejmenší střída vazby je 5/5 (tzv. 5 osnovních a 5 útkových niti). Atlasy jsou podle převládajících vazných bodů buď osnovní, nebo útkové. Pravidelné atlasy mají vazné body pravidelně rozsazené tak, že se vzájemně nedotýkají. Jsou velmi hladké s jemným šikmým řádkováním ve dvou směrech, různého úhlu stoupání.

obrázek č. 5 - atlasová vazba

3.7 DEZÉNY

Prvním aspektem, který nás na povlečení zaujme je barevné provedení a potisk. O módnosti a trendu v oblasti ložního povlečení není třeba diskutovat. Dnes si designéři opět vypůjčují dezény, které byly běžným standardem za dob našich babiček, kterým dají ráz 21. století.

Vzorování vyplývá hlavně z potřeby zdobit. Tkané vzory vznikají zpracování různobarevných přízí, při textilním tisku se barva nanáší na tkaniny. Jde tedy o dodatečný postup. Jednoduché tkané vzory vznikají použitím různobarevného útku. Především je to pruhování. Jelikož, byla ruční výroba dlouho vázaná na domácnost, byly motivy odvozené z lidové mentality. Charakteristickým způsobem potiskování tkanin je modrotisk.

Další způsob vzorování je malba na látce. Sice nedocílíme dokonalého vybarvení jako technikou batikování. Ale dovoluje nám propůjčit látce svůj rukopis.

Textilie jsou nejčastěji vzorovány ornamentem. Ornament představuje uzavřený útvar se zvláštní, jen sobě vlastní uměleckou formou. Vzhled a charakter ornamentu je určován především dobovým estetickým názorem určitého místa či společnosti.

3.8 Údržba

Během noci vypotí každý dospělý člověk několik decilitrů vody, jenž se vsakuje do povlečení polštářů, přikrývek i matrací. Tudíž z toho vyplývá, že ložní povlečení vyžaduje pravidelnou a kvalitní údržbu, kterou bychom neměli opomíjet. Údržba většiny povlečení je snadná, pere se při 60 °C, po vyprání se nechá volně uschnout nebo se vloží do sušičky prádla. Některé druhy nevyžadují dokonce ani žehlení. Samozřejmě musíme dodržovat instrukce na udržovací etiketě.

4. NÁVRH A REALIZACE

4.1 INSPIRACE

Mé prvotní myšlenky byly zaměřeny na tetování. Velmi mě zaujala henna, kdy pomocí nejjednodušších tvarů tj. čáry a tečky vytváří složité ornamenty či vzory. Henna má dlouhou historii, která souvisí s tradicí a rituály.

Stejně tak v Indii má malování ornamentů na tělo hlubší význam a skrytou symboliku. Hlavními motivy, které Indky na své těla malují, jsou ptáci, květiny a další přírodní motivy.

Na Blízkém Východě se také slaví tzv. Hennová noc – nevěsta si na den nechá ozdobit paže, ruce, kotníky atd., jelikož věří, že jinak by měla v manželství smůlu. Navíc malované ornamenty symbolizují krásu, a kdy jinde chce být žena krásnější, než v den své svatby.

Nakonec jsem si vybrala to nejjednodušší, tečku. Tečka, počátek něčeho velkého. I něco nepatrného může dokázat velké věci. Po několika skicách jsem začala navrhovat v programu Adobe Photoshopu.

Další inspirací mi byla umělkyně Yayoi Kusama, která se také inspirovala tečkou nebo spíše puntíkem.

4.2 YAYOI KUSAMA

Narozena v (prefekturním) Naganu. Avantgardní sochařka, malířka a spisovatelka. Její podoba je na obrázku č. 6.

obrázek č. 6 - Yayoi Kusama

Okolo deseti let začala s malováním s použitím knoflíků na blůzy a sítovanými motivy. Vytvářela fantastické akvarelové, pastelové a olejové malby.

V roce 1957 odešla do Spojených států. Tam vystavovala velké malby, jemné sochy. Některé vnější části soch upravila pomocí zrcadel a elektrických světel. Koncem roku 1960 se objevovala na mnoha akcích, jako např.: na festivalu malování na tělo, módní show a protiválečných demonstracích. V roce 1968 Kusuma produkovala film „*Kasumino samosmazání*“, který vyhrál, na Čtvrté mezinárodní experimentální soutěži v Belgii, poté na Druhém Marylandském filmovém festivalu a druhou cenu na Ann Arbor filmovém festivalu.

V roce 1973 se vrátila do Japonska. Mezitím pokračovala v malování a vystavování svých uměleckých prací, a vydávala nespočet románů a sbírek. Roku 1983 vyhrál její román „*Podvodník jeskyně z Christopherovi ulice*“ Desátý ročník literární ceny pro nové spisovatele z měsíčního magazínu Yasei Jidai.

V roce 1986 vystavovala sólovou exhibici v Musee Municipal, Dole a Musee des Beaux-Arts de Calais, Francie v roce 1989, solová přehlídka v Centru

pro mezinárodní současné umění, New York a Museum moderního umění, Oxford, England. V roce 1993 se účastnila Čtyřicáté páté Venice Biennale.

V roce 1996 začala vystavovat práci hlavně v galeriích v New Yorku. Za samostatnou výstavu vyhrála v NY ten samý rok Nejlepší galerie 95/96 a 96/97 za Mezinárodní uměleckou asociaci kritiků v roce 1996.

Na přelomu 98 a 99 byla otevřena důležitější retrospektiva její práce, zpřístupněn byl v the Los Angeles County Museum umění, pak také Muzeum of Modern Art, New York, the Walker Umělecké Centrum a the Museum současného umění, Tokyo.

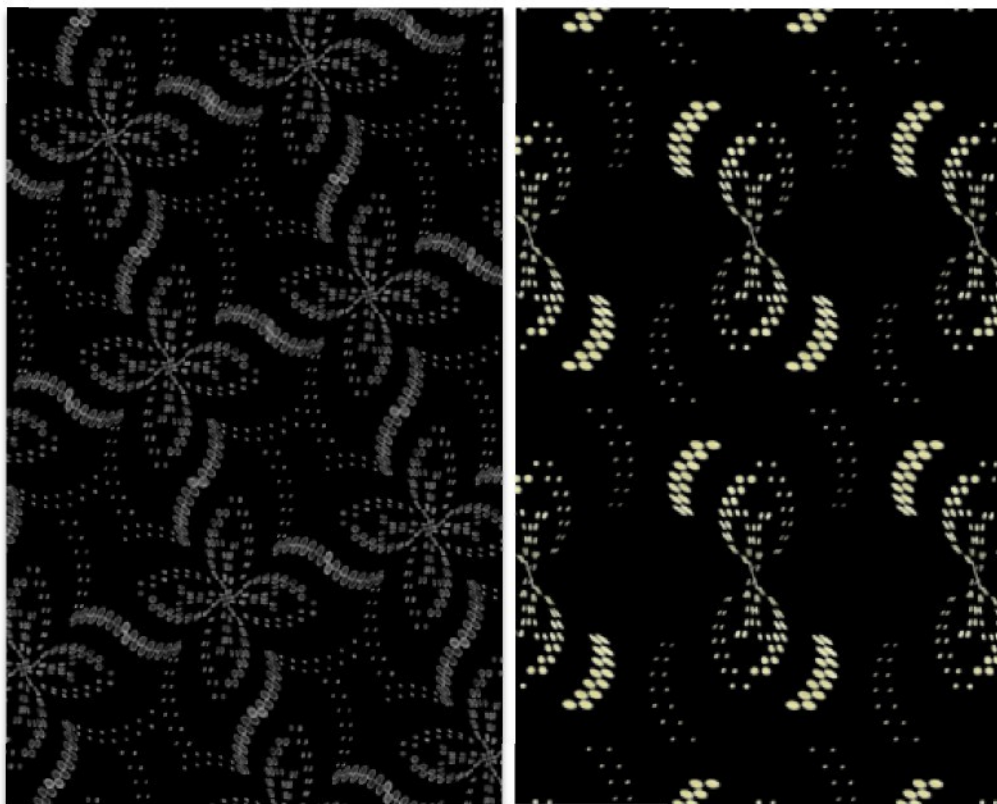
v roce 2001 dostala Asahi cenu, vyznamenání Temnou námořní modrou stuhou v roce 02, the French Ordre des Arts et des Lettres (Officier), a the Nagano Governor cenu (pro příspěvek v umělecké výtě a kultuře) v 2003.

V roce 2004, začala její samostatná přehlídka "KUSAMATRIX" v Mori Museum v Tokyo. Tato přehlídka přivedla více jak 520,000 lidí. Ve stejném roce, vytavovala v národním Museu moderního umění, Tokyo.

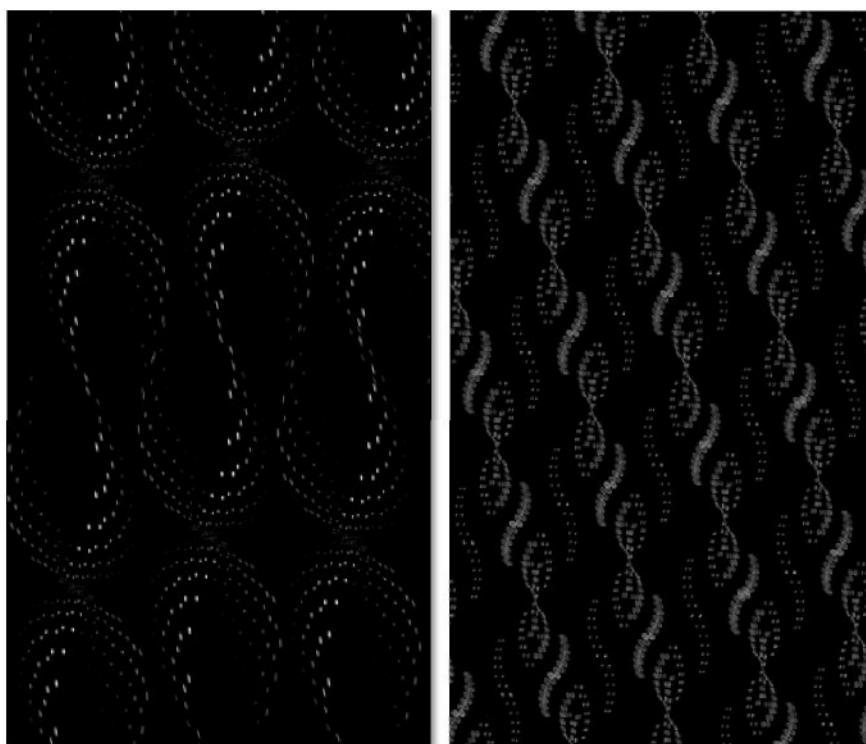
4.3 NÁVRHY VZORŮ

Mé prvotní návrhy vznikali v SW Adobe photoshop pomocí deformace, vrstvením různých ploch, filtrů a raportů (obrázek č. 7 a 8).

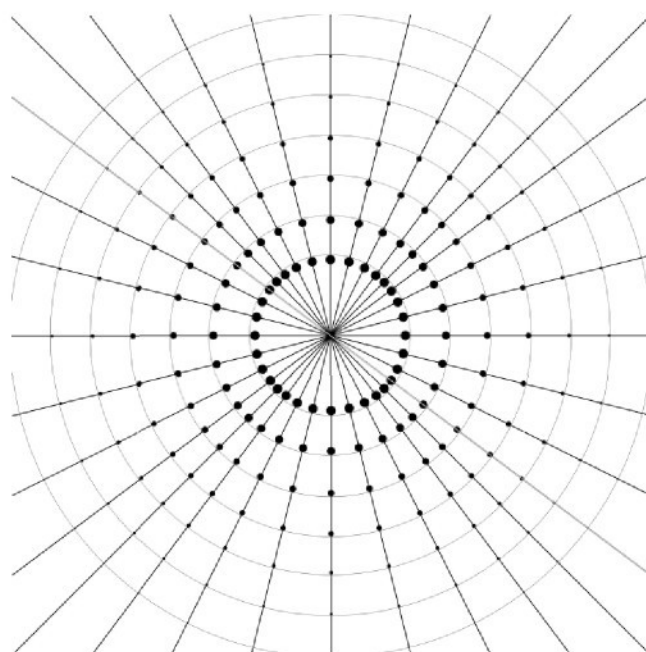
Do vytvořené sítě pomocí mřížky, kruhů a přímek, jsem vkládala tečky podle velikosti. Když byl vzor hotov, definovala jsem ho jako vzorek (obrázek č. 9).

obrázek č. 7 - desény pro tisk

obrázek č. 8 - desény pro tisk

obrázek č. 9 – základní vzor

Dále jsem pracovala jen s ornamentem vytvořeným pomocí sítě. Nadefinovala jsem si také „*paprsek*“ pro další zpracování (obrázek č. 10). Vytvořila jsem také několik barevných kombinací (příloha C).

obrázek č. 10 - "paprsky"

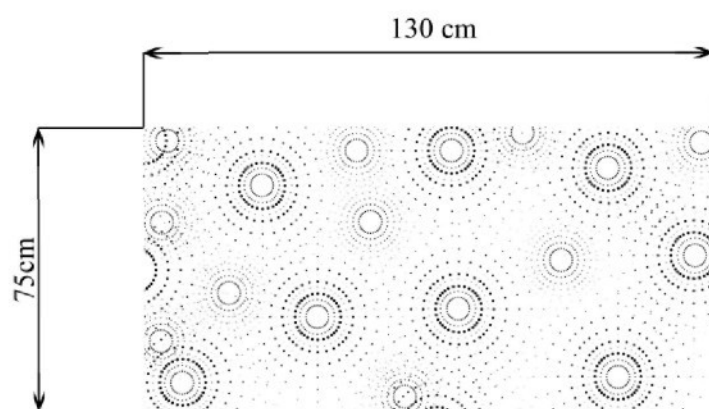
Pro můj záměr nejlépe vyhovuje černobílá varianta. Tisk je černý, a lze ho použít na libovolně barevnou textilní metráž. Lze zvolit jakoukoli barvu světlého odstínu tak, aby tisk vyniknul (například žlutá, sv. modrá, zelená...).

Toto povlíkaní je navrženo pro dvoulůžkovou postel. Deky a polštáře jsou spojené v jeden celek.

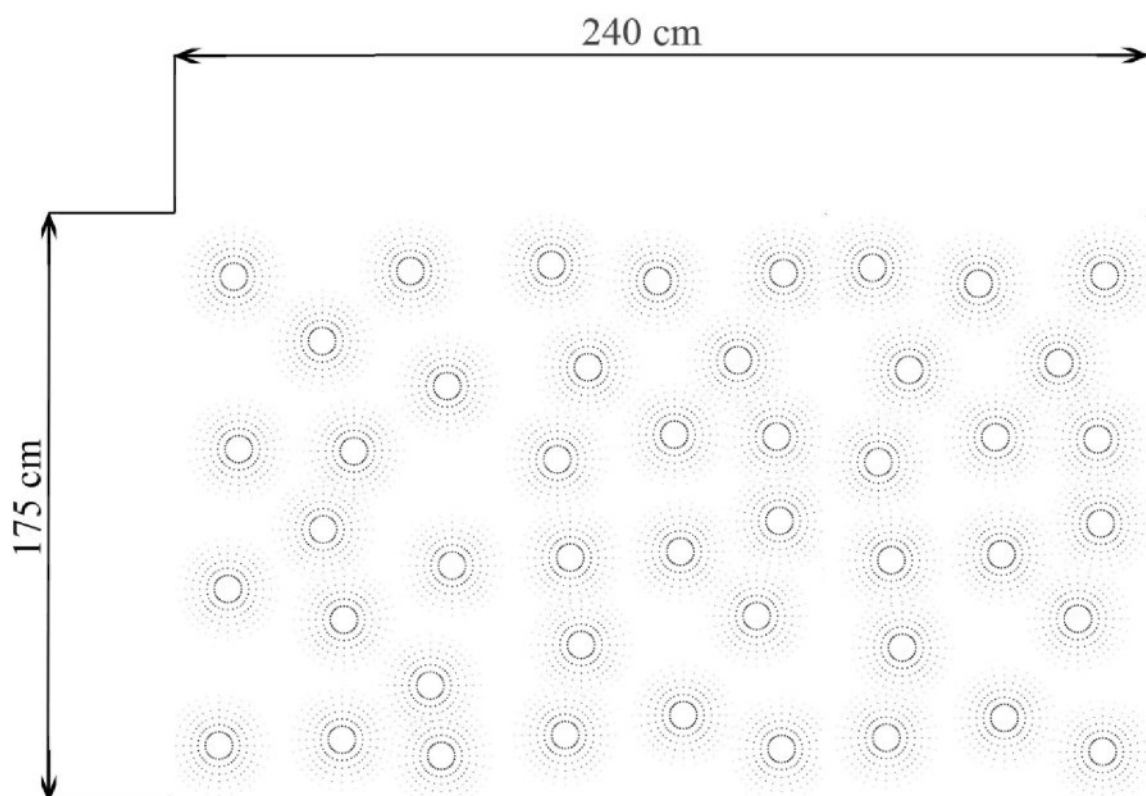
4.4 Výsledné šablony pro tisk

Těchto vzorů jsem docílila použitím základního vzoru s kombinací dvou velikostí. A také díky kombinaci „paprsku“ a základního vzoru. Jejich kombinace tříští pravidelnost „paprsků“ a propůjčuje vzoru zajímavý ráz (viz. Obrázek č. 11 – 13).

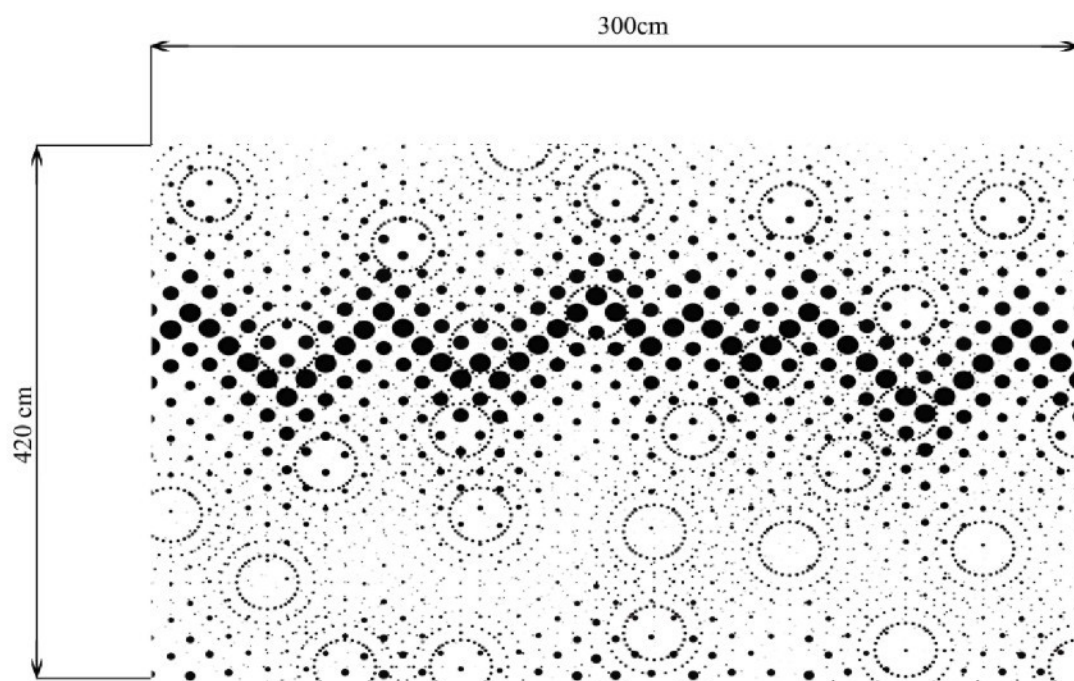
Okótované šablony pro tisk

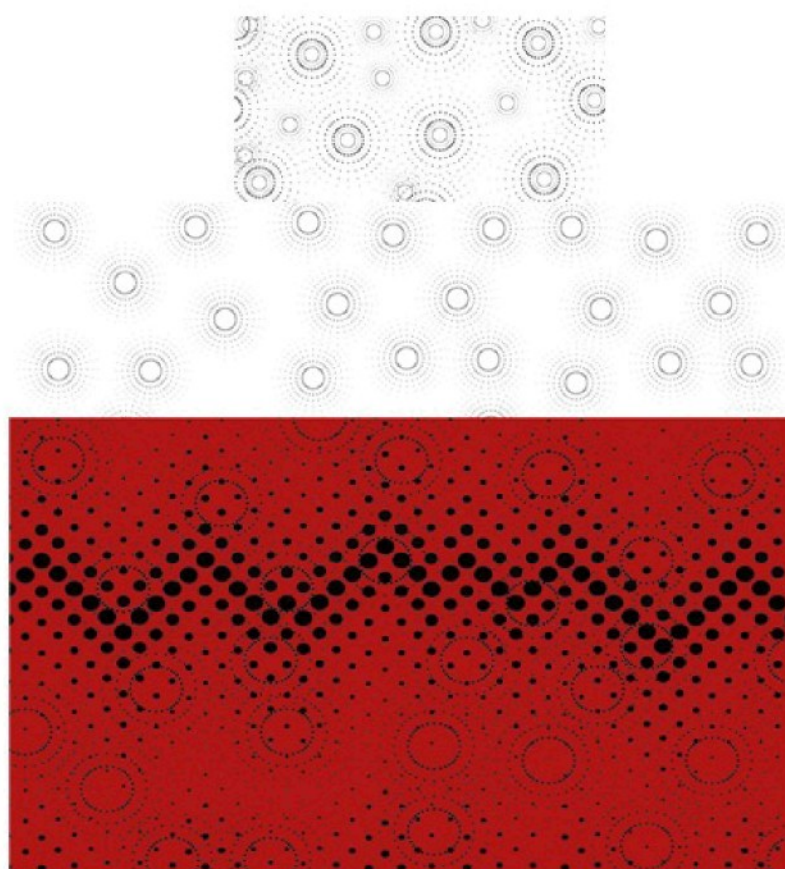
obrázek č. 11- polštář

obrázek č. 12 - deka

obrázek č. 13 - přehoz přes postel

obrázek č. 14 - výsledný tisk ložního prádla

4.5 SUBLIMAČNÍ TISK

Pro svou práci jsem zvolila sublimační (digitální) tisk. Je to jedna z nejmodernějších tiskových technologií, která umožňuje celoplošný potisk na materiály z umělých vláken (nebo jiné materiály opatřené polyesterovou vrstvou), které mají bílý podklad. Motiv je nejdříve vytištěn velkoformátovou inkoustovou tiskárnou sublimačními inkousty na přenosový papír a následně se podobně jako u transferového tisku přenáší pomocí hydraulického lisu (kalandru) na potiskovaný materiál. Sublimace (přenos) probíhá při teplotě cca 200°C, kdy vlákno materiálu při přenosu nasaje barvu, která není následně zjištělná omakem.

Touto technologií se tisknou speciální sublimační trička, dresy, vlajky, šátky nebo bannery. Sublimační trička lze potiskovat od malých motivů až po celoplošné a to ve fotografické kvalitě, kdy je tisk stálobarevný a zachovává veškeré původní parametry potiskovaného materiálu. Výhodou sublimačního tisku jsou nízké náklady na tisk malých sérií, protože na rozdíl od přímého sítotisku a transferu nejsou nutné tiskové šablony. Také nesmíme opomenout její fotorealistický vzhled, mechanickou a UV odolnost.

obrázek č. 15 - velkoplošná tiskárna

obrázek č. 16 - kalandr

Po zkušebním tisku jsem zvolila satén. Který je velmi vhodný pro tisk neboť obsahuje polyester, jehož rozbor je k nalezení jako volně vložená příloha v kapse této bakalářské práce. Společně s rozbohem se v kapse nachází i zkušebními tisky na materiály.

4.6 Postup šití

Na vytvoření mé bakalářské práce bylo spotřebováno 6,5 m červeného saténu, 6 m bílého saténu a 5 m vatelínu.

V prvním kroku jsem provedla rozvržení na textilní metráž (polohování). Dále jsem nastříhala jednotlivé díly a pak jsem přistoupila k samotnému šití. Ložní prádlo jsem šila na jednojehlovým šicím stroji.

Při šití jsem použila následující švy a záložky:

- **Záložka pro zapínání** - dvakrát podehnutý šev o šíři 2cm
- **Švy pro sešití** - jednoduchý hřbetový šev se začištěním o šíře 1 cm

V předposledním kroku jsem vyznačila dírky a knoflíky na zapínání. Ty jsem následně vyšila. Nakonec následovalo žehlení.

5. VÝSLEDEK

Výsledek mé bakalářské práce je na obrázcích níže (obrázek č. 16 - 18). Je na nich zobrazen jak kompletní povlečení na peřinu a polštář, tak i přehoz a několik doplňkových polštářů.

obrázek č. 17 - ložní prádlo

obrázek č. 18 - ložní prádlo

obrázek č. 19 – přehoz na postel

6. ZÁVĚR

Vytvořila jsem set, jež obsahuje přehoz, který je možno použít i jako deku na letní měsíce, francouzskou deku a dva polštáře v přiměřené velikosti deky. Jako doplňky jsem použila pět polštářů, z nichž jedem má atypicky tvar. Díky němu se obohatila jinak rovnoběžná linie povlíkaní.

Díky černobíle variantě ložního prádla lze použít doplňky různobarevných kombinací.

7. ZDROJE INFORMACÍ

- [1] Vojtěch Tikovský s redakční radou, *Kanafas* Umění a řemesla, Praha, 1962
- [2] Arimo spol. s.r.o., Výroba konfekce a modrotisku
<http://www.arimo-modrotisk.cz>
- [3] eMagazíny.CZ s.r.o., Dům a bydlení
<http://www.chovatelka.cz/dum-a-bydleni-clanek/barvy-barvy-v-byte-13/>
- [4] Ing. Hana Pařilová Textilní zbožíznalství vazby tkanin 2005
- [5] Henry de Morant, Dějiny užitého umění. Odeon, Praha 1983
- [6] Noël Riley, Patricia Bayerová, Dějiny užitého umění. Slovart, 2004
- [7] Tangazová Tomris, Škola interiérového designu. Slovart, 2006
- [8] Hans Lewitzky, Georg Stapel, Ludmila Kybalová, Karel Lapka, Bytový textil. Veb Verlag technik, 1960
- [9] Vojtěch Tikovský s redakční radou, Umění a řemesla, Praha, 1962
- [10] Vojtěch Tikovský s redakční radou, Umění a řemesla, Praha 1959
- [11] Yayoi Kusama 2009 biografie
<http://www.yayoi-kusama.jp/e/biography/index.html>

8. PŘÍLOHY

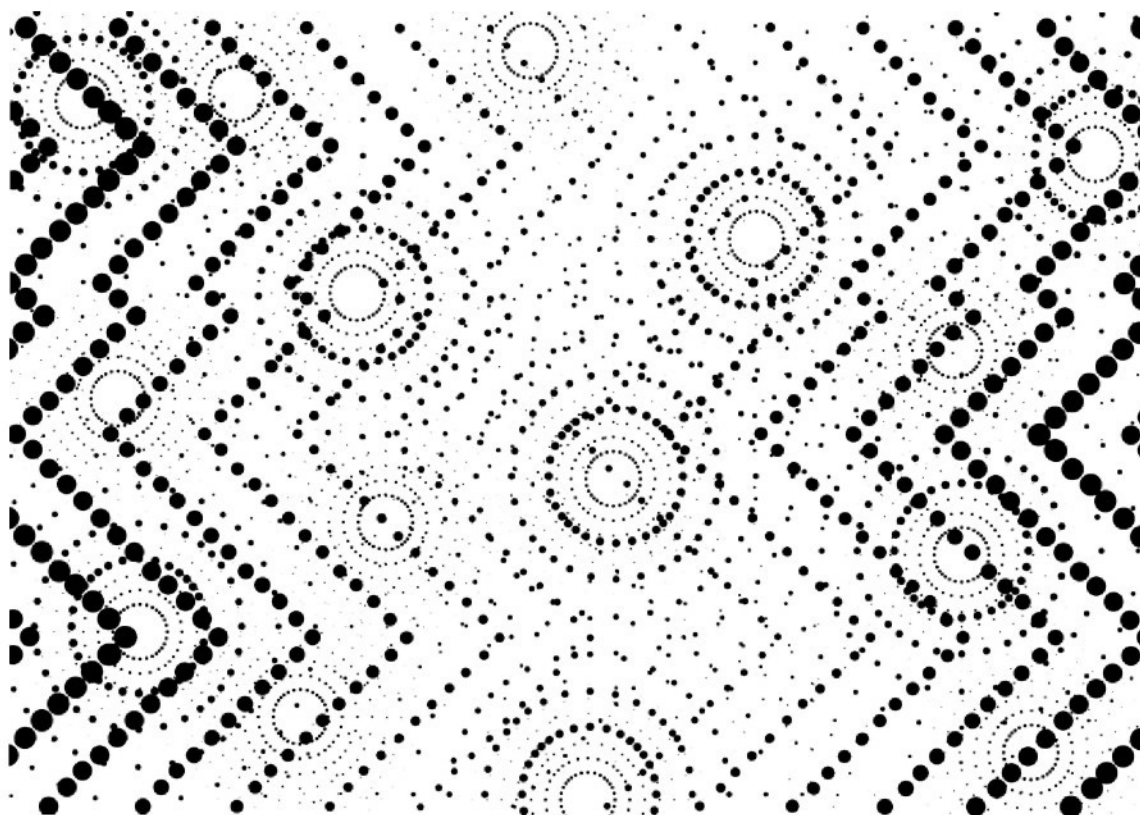
A Obsah přiloženého CD

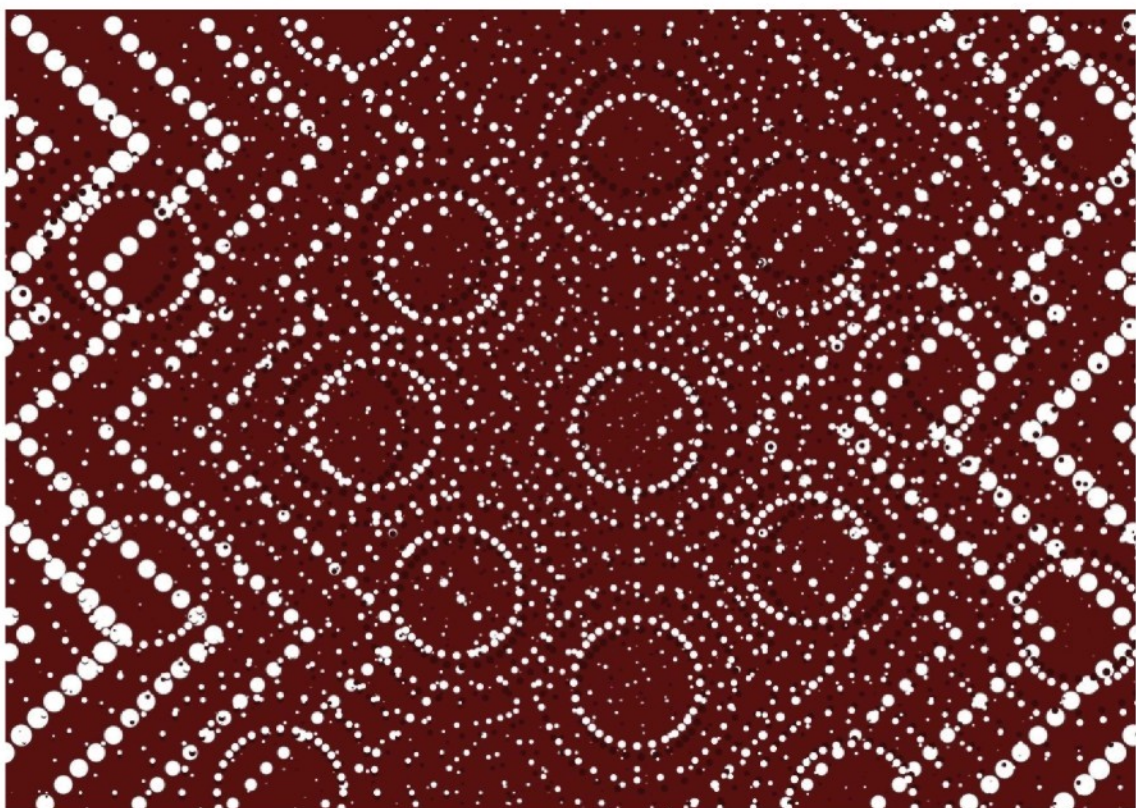
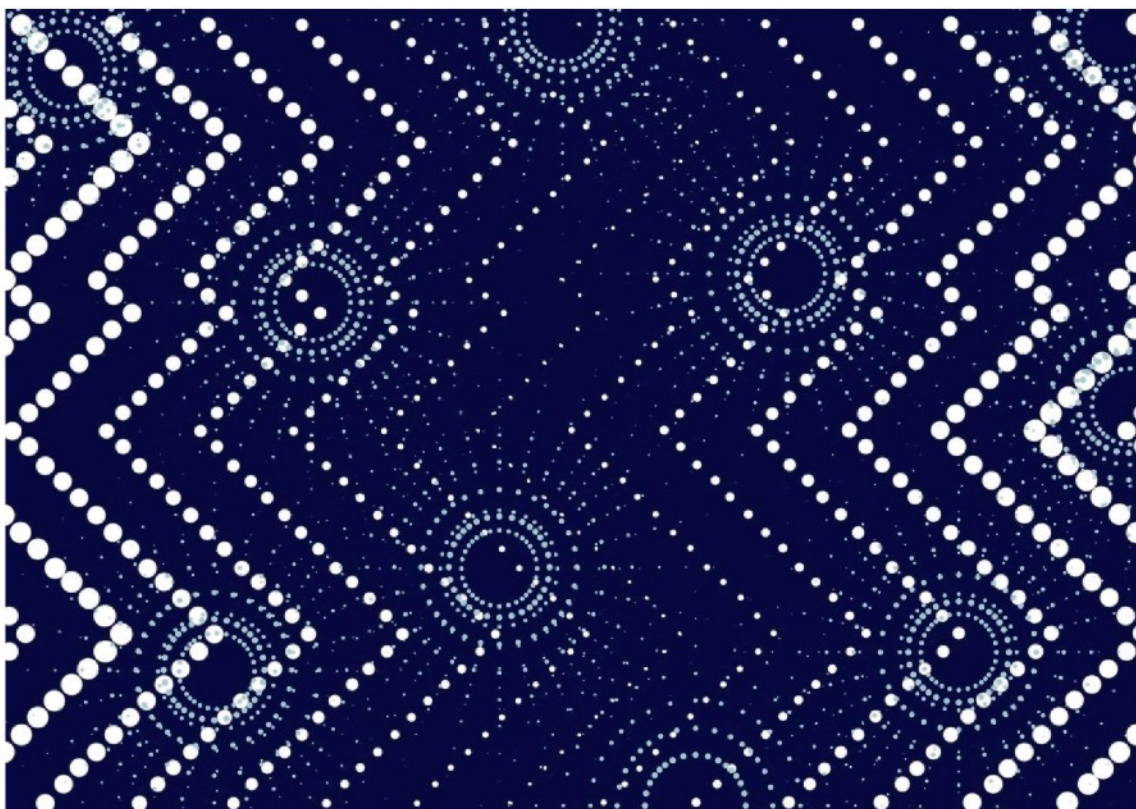
Přiložený CD ROM v jednotlivých složkách obsahuje:

- **Bakalářská Práce** – adresář s touto bakalářskou prací ve formátu pdf a doc
- **Fotky Ložního Prádla**
- **Návrhy Ložního Prádla**

B Zkušební tisky

C Barevné kombinace návrhů

D. Fotografie

